

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

นายชุมพล อังควิสิฐพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

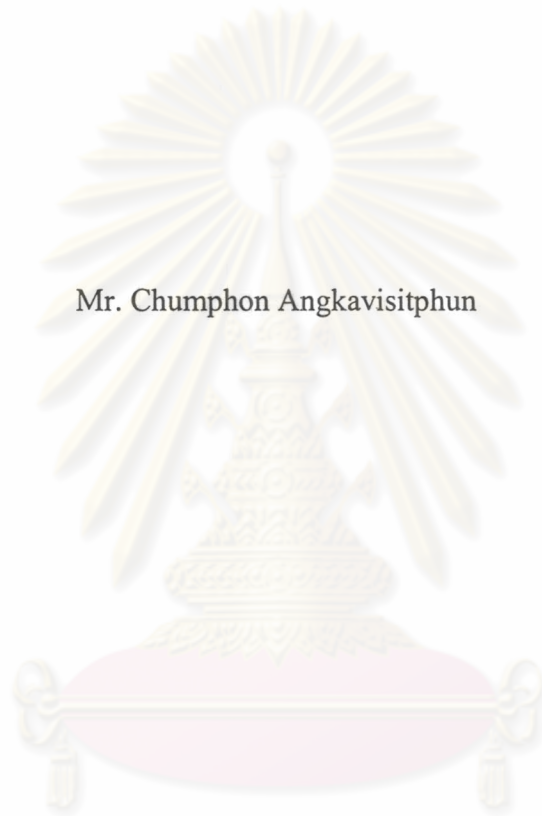
ISBN 974-53-2167-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I22041849

FACTORS AFFECTING THE LEVEL OF PEOPLE'S QUALITY OF LIFE
IN BAN PHAI DISTRICT , KHON KAEN PROVINCE

Mr. Chumphon Angkavisitphun

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Human and Social Development (Inter-Department)

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-2167-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากรใน
อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

โดย

นายชุมพล อังควิสิษฐพันธ์

สาขาวิชา

พัฒนามนุษย์และสังคม

อาจารย์ที่ปรึกษา

นางสุริยา วีรวงศ์ (นักวิจัยชำนาญการ)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.กัลยา ดิงศภัทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(นางสุริยา วีรวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มาลินี วงษ์สิทธิ์)

..... กรรมการ
(ดร.พินิจ ลาภธนานนท์)

..... กรรมการ
(นางกนกพรรณ อยู่ชา)

นายชุมพล อังควิสิฐพันธ์ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น.(FACTORS AFFECTING THE LEVEL OF PEOPLE'S QUALITY OF LIFE IN BANPHAI DISTRICT,KHONKAEN PROVINCE) อ. ที่ปรึกษา : นางสุรียา วีรวงศ์ , 169 หน้า. ISBN 974-53-2167-2.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการวัดระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ศึกษาจากตัวชี้วัดที่ได้พัฒนาขึ้น และเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากร ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากรในพื้นที่ศึกษา และความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทิศทางใด โดยการเลือกตัวอย่างแบบ Block Sampling ในพื้นที่เขตเมือง และทำการสุ่มตามระบบบัญชีรายชื่อในพื้นที่ที่อยู่ในเขตชนบท จำนวนตัวอย่างในการศึกษามี 400 ราย

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของประชากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส การประกอบอาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรม เขตที่อยู่อาศัย บริการด้านการศึกษา บริการด้านเศรษฐกิจ บริการด้านสาธารณสุข บริการด้านสื่อสารมวลชนและข่าวสาร และบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประชากรที่มีระดับการศึกษาสูง และประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง จะได้รับบริการทางการศึกษามากกว่า ทำให้มีระดับคุณภาพชีวิตสูงกว่าประชากรกลุ่มอื่นๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา.....พัฒนามนุษย์และสังคม.....
ปีการศึกษา.2547.....
ลายมือชื่อนิติศ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4589081120 : MAJOR HUMAN AND SOCIAL DEVELOPMENT

KEY WORD: QUALITY OF LIFE

CHUMPHON ANGKAVISITPHUN : FACTORS AFFECTING THE LEVEL OF PEOPLE'S QUALITY OF LIFE IN BANPHAI DISTRICT , KHON KAEN PROVINCE. THESIS ADVISOR : MISSES SURIYA VEERAVONG, 169 pp. ISBN 974-53-2167-2.

The purpose of this study is to determine factors affecting the level of people's quality of life in Banphai district Khon kaen Province. In this study, simple random sampling and stratified multistage sampling were employed for rural population and block random sampling for urban population, 400 eligible population were interviewed.

Based on one-way analysis of variance, the results show that sex, marriage status, occupation, membership of any community group or club, household area, the availability of education services, economic services, public health services, mass communication services and infra-structure services also have the similar statistically significant affecting the level of people's quality of life in Banphai district Khon kaen Province.

Based on two-ways analysis of variance, it could be concluded that population who have high education level and live in urban household area have more accessibility of education services are generally considered to have higher level of quality of life than others.

Field of study..Human and Social Development.. Student's signature...*Chumphon Angkavisitphun*
Academic year2004..... Advisor's signature...*Suriya Veeravong*..

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณพระปรินทร์ ธรรมสรโณ และพระอภัย จันทวังโส วัดเขาแร่ บ้านม่วงงาม อำเภอกู่เสด็จ จังหวัดสุโขทัย ที่ได้บรมแนวทาง การดำเนินชีวิตให้กับผู้ศึกษาจนสามารถทำงานออกมาได้ตามเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณคุณแม่และครอบครัว ที่ช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์และโอกาสในการเรียน โดยไม่เคยขัดข้อง อีกทั้งยังให้คำแนะนำในการศึกษาอีกมากมาย

ขอขอบพระคุณนางสุริยา วีรวงศ์ (นักวิจัยชำนาญการ) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ เจ้าหน้าที่สองท่าน ที่ได้ให้โอกาสลูกน้องในการเรียนรู้การทำงานทุกอย่างด้วยความใจเย็นและเป็นกันเองกับลูกน้อง และขอขอบพระคุณสำหรับคำปรึกษาในการศึกษาที่ผ่านมากับลูกศิษย์ จนสามารถทำให้การศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์มาลินี วงษ์สิทธิ์ ดร.พินิจ ลาภชนานนท์ และอาจารย์กนกพรรณ อยู่ชา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ทุ่มเทให้กับการตรวจสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้ตั้งแต่ยังเป็นโครงร่าง จวบจนแล้วเสร็จเพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้ เกิดข้อบกพร่องน้อยที่สุด

ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ช่วยเหลือผู้ศึกษาในทุกเรื่องระหว่างเรียนทั้งในและนอกตำรา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปประกอบ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดในการสร้างตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิตของประชากร.....	9
- แนวคิดในการพัฒนาคุณภาพชีวิต.....	9
- การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและพัฒนาสังคม.....	13
ของสถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
- การพัฒนาที่ยั่งยืน.....	17
- การพึ่งพาตนเอง.....	20
- องค์การประชาชน.....	21
- การมีส่วนร่วมของประชาชน.....	22
- ความเสมอภาคและความเป็นธรรมของสังคม.....	24
แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการกำหนดตัวแปรที่น่าจะมีความสัมพันธ์.....	25
กับระดับคุณภาพชีวิต	
- ทฤษฎีการหน้าที่.....	25
- ทฤษฎีสัญลักษณ์โครงสร้าง.....	28
- ปัจจัยทางด้านประชากร.....	32
- ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ.....	34
- ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรม.....	36

กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	39
สมมติฐานในการศึกษา.....	43
บทที่ 3 ระเบียบวิธีในการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
การเลือกตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	49
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	51
การวัดตัวแปร.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
วิธีการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	57
4.1.1 ลักษณะทางประชากร.....	58
4.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	61
4.1.3 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม.....	63
4.2 ลักษณะบริการต่างๆ ที่ได้รับ.....	67
4.3 ลักษณะระดับคุณภาพชีวิต.....	78
4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับระดับคุณภาพชีวิต.....	84
4.4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร.....	84
กับระดับคุณภาพชีวิต	
4.4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	88
กับระดับคุณภาพชีวิต	
4.4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคม.....	91
กับระดับคุณภาพชีวิต	
4.4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบริการต่างๆ ที่ได้รับ.....	95
กับระดับคุณภาพชีวิต	
4.4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบริการต่างๆ ที่ได้รับแต่ละข้อ.....	101
กับระดับคุณภาพชีวิต	

บทที่ 5	สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1	สรุปผลการศึกษา.....	113
5.1.1	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	114
5.1.2	ลักษณะบริการต่างๆ ที่ได้รับ.....	115
5.1.3	ระดับคุณภาพชีวิตของประชากร.....	116
5.1.4	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิต.....	116
5.2	การอภิปรายผล.....	120
5.3	ข้อเสนอแนะ.....	130
5.3.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	131
5.3.2	ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ.....	132
5.3.3	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย.....	133
	เอกสารอ้างอิง.....	134
	ภาคผนวก.....	148
	ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม.....	149
	ภาคผนวก ข. ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ.....	157
	ภาคผนวก ค. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์.....	162
	กับระดับคุณภาพชีวิต	
	ภาคผนวก ง. ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของประชากรตัวอย่าง.....	165
	จำแนกตามบริการด้านต่างๆ ที่ได้รับในชุมชน	
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	169

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด.....	58
และค่าสูงสุดของลักษณะทางประชากร	
ตารางที่ 2 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด.....	61
และค่าสูงสุดของลักษณะทางเศรษฐกิจ	
ตารางที่ 3 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด.....	64
และค่าสูงสุดของลักษณะทางสังคม	
ตารางที่ 4 ความถี่และร้อยละ ของลักษณะบริการต่างๆ ที่ได้รับในชุมชนที่อาศัยอยู่.....	67
ตารางที่ 5 ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด.....	75
และค่าสูงสุดของบริการต่างๆ ที่ได้รับในแต่ละด้าน	
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด.....	77
ของบริการต่างๆ ที่ได้รับในแต่ละด้าน	
ตารางที่ 7 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิต.....	78
ตารางที่ 8 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิต.....	80
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย	
ตารางที่ 9 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม.....	83
ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับระดับคุณภาพชีวิต.....	84
ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจกับระดับคุณภาพชีวิต.....	88
ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางสังคมกับระดับคุณภาพชีวิต.....	92
ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบริการต่างๆ ที่ได้รับกับระดับคุณภาพชีวิต.....	96
ตารางที่ 14 ความเกี่ยวข้องของบริการที่ได้รับในชุมชนกับระดับคุณภาพชีวิต.....	101
ตารางที่ 15 ความเกี่ยวข้องของลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมกับบริการ.....	106
ของสถานศึกษาในชุมชนมีการจัดการการศึกษาที่ทำให้นักเรียนมีคุณภาพได้	
ตารางที่ 16 ความเกี่ยวข้องของลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมกับบริการของ.....	109
สถานศึกษาในชุมชนเปิดโอกาสให้ประชาเข้าไปเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 โครงสร้างการปฏิบัติในกรอบหน้าที่พื้นฐาน.....	26
ภาพที่ 2 หน้าที่ 4 ประการของสถาบันในสังคม.....	27
ภาพที่ 3 ระดับการสร้างตัวชี้วัดระดับคุณภาพชีวิต.....	40
ภาพที่ 4 กรอบแนวความคิดในการสร้างมาตรวัดระดับคุณภาพชีวิต.....	42

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย